

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. בין שאין בהן רביעית ובלבד שיהו כלי שרת ... בקודה בתוכו2
- ב. ירחצו לרבות כלי שרת ... ממנו למעוטי כלי חול3
- ג. כל המשלים למי מקוה משלים למי כיור לרביעית אינו משלים ... אי דפרה שוחה ושותה ממנו אפי' לרביעית נמי3
- ד. כל שתחילת ברייתו מן המים מטבילין בו ... מטבילין בעינו של דג4
- ה. למעוטי נתן סאה ונטל סאה ... מקוה שיש בו מ' סאה מכוונות נתן סאה ונטל סאה הרי זה כשר ... עד רובו5
- ו. במים ולא ביין במים ולא במזוג במים לרבות שאר מים וק"ו למי כיור7
- ז. מי כיור ... שאר מימות הן8
- ח. ערל ... מדברי יחזקאל בן בוזי למדנו כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבא אל מקדשי ... לחלל את ביתי8
- ט. יכול בן נכר ממש תלמוד לומר ערל לב אם כן מה תלמוד לומר בן נכר שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים9
- י. טמא פסול9
- יא. מתכפרין טמא מת אין טמא שרץ לא10
- יב. שוחטין וזורקין על טמא שרץ12
- יג. שנטמאו בעלים בשרץ משלחין קרבנותיהן ... שנטמאו בעלים במת שאין משלחין קרבנותיהן12

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

דף כב.

א. בין שאין בהן רביעית ובלבד שיהו כלי שרת ... בקודח בתוכו

כבר התבאר לעיל דף כ: שמצוה לקדש¹ ממי הכיור², ואם קידש מאחד מכלי השרת ה"ז כשר, י"א שבכל כלי הקדש מקדשין בין שיש בהן רביעית בין שאין בהן רביעית. וי"א³ שזהו רק אם בקודח דופנו של כיור⁴, ותוחב בתוכו של הדופן כלי קטן, ויוצאים המים מהכיור אל הכלי הקטן שבדופן הכיור, וממנו מקדשים את ידיהם ורגליהם של הכהנים. וכלי זה אין צורך

¹ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ה הלכה י - יא

² ועיין רמב"ן בפרשת תשא שכתב וז"ל והרחיצה היא המצוה אבל הכיור צוה בו להזמנה ולא מצוה כי ביה"כ כה"ג מקדש ידיו ורגליו מקיתון של זהב שהיו עושין לכבודו אבל למדנו מן הכיור כי צריכה כלי עכ"ל ועיין רש"י יומא ל"א ב' וקידש ידיו וכו' שפי' שקדש מן הכיור יעו"ש וכו' בירושלמי שם פ"ד ה"ה דקדוש הראשון היה בכיור א"כ מסולק ראיית הרמב"ן מהא דקיתון של זהב. הר המוריה שם השנות הראב"ד שם

³ (2). רש"י פירש שקודח בדופן הכיור ותוחב בו כלי קטן ומקצתו בולט לחוץ והמים נשפכים דרכו מהכיור על ידים ורגלים. ואילו תוס' פירשו שנוטל על ידי כלי מהכיור ואופן זה כשר לקידוש כיון שהמים באים מכלי גדול, [וראה צאן קדשים שנחלקו אם גרסינן "מתוכו" או "בתוכו"]. ובפשטות הולכים בזה לשיטתם, שרש"י הצריך שיקדח בעצם הכיור כדי שיטול מכלי שנודלו בשיעור ד' כהנים, ובו התקדשו המים. ולתוס' אין צורך אלא שיגיע מי הקידוש מקיבוץ מים שהתקדשו יחד כשהיו בשיעור ד' כהנים. וראה בשטמ"ק שתמה על פירוש רש"י שהרי פשיטא שאם קדח כשר, כי הוא כמו הכיור עצמו, אולם מדברי רש"י [בסמוך ד"ה אם] מבואר שהידוש הוא שכשר אף שאין המים מעורבים עם מי המקוה. וכן מדויק ממה ששינונו בכרייתא "שאיין בהן רביעית", כי נחשב רק כנטילה הבאה מהכיור, ודי בנטילה "ממנו", אך ודאי הכלי המעביר אינו בטל לכיור, ולגבי נטילת ידים נחשב שאין בו רביעית, וכן משמע בתוספתא [פ"ק דידים, הובאה בליקוטי הלכות בזבח תודה כאן]. וראה הערה 1 לתוס'. ובזבח תודה כתב ליישב שהחידוש לפי רש"י הוא שמועילה תחיבת הכלי להחשיב שיש בכלי שיעור אף שאין המים שבשני הכלים מחוברים, והגרי"ז ביאר שהחידוש הוא שהמים מחוברים להחשב כשיעור ד' כהנים בכלי, אף שהכלים אינם מחוברים, ודבריהם לכאורה תלויים במבואר לעיל אם השיעור נאמר בגודל הכלי או במים שמתקדשים בו. והרמב"ם [פ"ה מביא"מ הי"א] כתב ובכל כלי הקדש מקדשין בין שיש בהן רביעית ובין שאין בהן רביעית, והשינו הראב"ד שהשמיט מה שאמרו בגמרא שכשאין בו רביעית כשר רק באופן שקודח מכיור שיש בו שיעור קידוש לד' כהנים, ובכסף משנה נקט שגם הרמב"ם לא הכשיר אלא בקודח מתוכו, וביאר בתוספות שנוטל מים מהכיור וסמך על דבריו בסמוך שכתב ששיעור מי הכיור הם לד' כהנים. וגם הראב"ד לא התכוון לחלוק על הרמב"ם אלא שהוסיף ביאור בדבריו. אולם בזבח תודה כתב שדעת הרמב"ם שרק לכתחילה צריך שיעור ד' כהנים, וכיון שבאן כתב את דין הקידוש מכלי שרת שהוא עצמו דיעבד, כי לכתחילה נוטל מן הכיור, לכן לא הצריך שיטול לכתחילה ממי הכיור. והגרי"ז ביאר שלדעת הרמב"ם למסקנא חזרה הנמרא מהתירוץ של "קודח בתוכו" ונקטה שכל כלי שרת כשר לקדש, והמעלה בכיור הוא רק שיש בו שיעור ד' כהנים. והוא הדין לכל כלי שרת שיש בו שיעור זה כשר לקדש ממנו לכתחילה. וראה הערה 6 על תוס'.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

שיביל אפילו לא שיעור רביעית, אך אם אינו כן צריך שיביל לא פחות מכדי לקדש ממנו ד' כהנים כדלעיל דף כא:

ב. ירחצו לרבות כלי שרת ... ממנו למעושי כלי חול

עוד התבאר שם שכלי החול אינם מקדשין.

קידש בכלי שרת בחוץ או בכלי חול בפנים ועבר עבודתו פסולה.

הטביל ידיו⁵ ורגליו במי מקוה אפילו במעיין, ואפילו הטביל כל גופו⁶, אין זה קידוש כלל עד שירחץ בכלי, ועבודתו פסולה⁷.

ג. כל המשלים למי מקוה משלים למי כיור לרביעית אינו משלים ... אי דפרה שוחה ושותה ממנו אפי' לרביעית נמי

כבר התבאר במסכת סוטה דף טו: שכל המימות⁸ כשרים לקידוש בין מים חיים בין מי מקוה, ובלבד שלא ישתנה מראיהן⁹, אלא יהיו כמים הכשרים לטבילה, טיט הנרוק שהפרה שוחה ושותה ממנו משלים למי כיור, זה הכלל כל המשלים למי מקוה משלים למי כיור.

וכן במקוה טיט רך¹⁰ שהפרה שוחה ושותה ממנו ה"ז נמדד עם המקוה, היה עבה עד שאין הפרה שוחה ושותה אינו נמדד עמו.

⁵ רמב"ם שם הלכה יא

⁶ זבח תודה יב. ד"ה או שטבל

⁷ תורת הקדשים שם ש

⁸ רמב"ם שם הלכה יב

⁹ בתוס' דזה אינו אלא אסמכתא בעלמא ומדרבנן. אבל י"ל שכוונת רבינו שנשתנה ע"י מי פירות ובכה"ג גם במקוה פסול וזה שכתב אלא יהיו כמים הכשרים לטבילה ועיין בפ"ז מהל' מקואות יעו"ש היטיב ולפי"ז י"ל דגם כוונת הש"ס בסוטה שם כן ואזדא קושיית התוס' וצ"ע בזה ועיין מ"מ שרמז ולא ביאר כוונתו. הר המוריה שם

¹⁰ רמב"ם הלכות מקואות פרק ה הלכה ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

וכן לנטיילת¹¹ ידים לאכילת לחם מים עכורים מחמת טיט שנתערב בהן, אם אין עב כל כך שהכלב¹² יכול לשתות מהם כשרים ואם לאו פסולים¹³.

ד. כל שתחילת ברייתו מן המים מטבילין בו ... מטבילין בעינו של דג

כל שתחלת¹⁴ ברייתו מן המים כגון יבחושים – תולעים שנתהוו מן המים, או שומן דג אם ריסקן, נוטלין מהם לידים וטובלים ומטבילין בו¹⁵ ואין לחוש בזה מה שאין ראויין לשתית בהמה¹⁶ ושינוי מראה שתחלת גידולן כך. אבל אם לא ריסקן, אפילו לטבול בהם הידים במקוה, יש להחמיר¹⁷, אף בשעת הדחק.

טובלין מטבילין בעינו¹⁸ של דג גדול¹⁹ שנימוק שומן עינו²⁰ בחורו²¹.

¹¹ שו"ע ונו"כ או"ח קס ט

¹² הנה בגמרא [זבחים כ"ב] איתא אם הפרה שוחה ושותה מהם ומשמע לכאורה דאפילו הכלב יכול לשתות כ"ז שאין הפרה יכול לשתות פסולים לנטי" וצ"ע. בה"ל ש ד"ה אם הכלב

¹³ דכיון שהם סרוחים כ"כ שאפילו הכלב אין יכול לשתות מהם הוי כאלו נתבטל מתורת מים ופסלוה רבנן לנטי"י. מ"ב שם לט

¹⁴ שו"ע ונו"כ או"ח שם י

¹⁵ שו"ע ונו"כ יו"ד ר"א ל"ג, ועיין דרכ"ת שם קנז

¹⁶ דוהו דוקא אם נתקלקלו המים מטבען עד שאינו ראוי לבהמה, מה שאין כן בזה. מ"ב שם מד ושעה"צ מו

¹⁷ דבזה חמיר משלג דאף לטבול הידים בתוכן יש להחמיר אם לא ריסקן אף דבשלג מותר בטבילה בתוכן בשעת הדחק. מ"ב שם מה מהמג"א בסי' קסב

¹⁸ שו"ע יו"ד שם

¹⁹ היינו בהדגים היותר גדולים שנקראים וואלפיי"ש. דרכ"ת קנט שם

²⁰ בס' לבנון נטע ס"ק פ"ז שכ' דגלגל עינו של דג הוי אשבורן לשומן הנימוק בו ולא הוי הציצה בין השומן לקרקע דמין במינו אינו חוצץ כמו גבי שופר שקדחו בזכרותו.

²¹ יש להסתפק אם מיירי בזה ההלכה כשמונה הדג גדול ביבשה וכבר מת או כשמונה בים וכשמונה עדיין בים גם כשנימוק עינו בחורו ויש לו כאב גדול בודאי מזה מ"מ י"ל דבכחו הגדול והקשה עדיין הוא חי וכפי שכ' בספרי חכמי הטבעיים שאירע לפעמים שעמדה ספינה שלימה על דג גדול כזה וסברו שהוא נמל קמץ על הים ואח"כ נודעו הדג ונודעוה הספינה. וא"כ צ"ע בזה איך מותר לכתחלה לטבול בתוך עין דג חי גדול ונורא שהוא עדיין בתוך המים הלא גרע עוד מהך דלעיל במתבר סי' קצ"ח סעי' ל"א דצ"ל בהמדרגות שיעור מקום ד' טפחים לכל תפחד ליפול ממנה ועי"ש בדרכי תשובה ס"ק ק"י קי"א דגם במקוה בכותל רעוע שייך חשש ביעתותא ואין לטבול בה מכ"ש בחד ליכנס בתוך עינו של דג גדול איום ונורא כזה כנ"ל ואין לומר ממ"נ כיון דהוא מיירי כשהוא בים עורנו חי והחשש בשומן עינו רק כמו טיט שיש בים ועכצ"ל דוקא שרסקו או שיטבול בהמים וכנ"ל אבל מ"מ ז"א דהא מ"מ החשש הוא שלא תטבול יפה כל גופה מחמת הביעתותא כנ"ל ואי מיירי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ה. למעוטי נתן סאה ונטל סאה ... מקוה שיש בו מ' סאה
מכוונות נתן סאה ונטל סאה הרי זה כשר ... עד רובו

משקים הפוסלים²² את המקוה בנפילתם לתוכו, אם יש בו ארבעים סאה ונפל לתוכו סאה אחד מהם אף על פי שנטל מתוכו סאה אחרת כנגדו כשר, שכבר נתבטל בארבעים סאה מים שבו ונעשו גם הם מים, ואפילו עשה כן עד י"ט פעמים, שעדיין נשארו בתוכו כ"א סאין מים נקיים שהם רובו כשר²³, אבל יותר מכך הרי הם פוסלים את המקוה²⁴.

אבל אם נפל לתוכו מים שאובין כיון שמכל מקום מים הן לא החמירו בו כל כך, אלא אפילו עשה כן עד עולם כגון שנפל סאה מים שאובין למקוה שיש בו ארבעים סאה כשרין ונטל מתוכו סאה אחרת כנגדן, וחזר ונפל לתוכו סאה שאובין ונטל מתוכו סאה אחרת מים כשרים, אפילו עשה כן עד עולם כשר, כיון שמכל מקום מים הן, ושאובין דרבנן אמרינן קמא קמא בטיל, ולא עוד אלא שהוכשר עד שהוזר ומבטל אם ישאר בתוכו. ויש מחמירים²⁵ גם במים שאובים שרק אם נשאר רובו כשר כדין שאר משקים. ועל אף שהעיקר

כשהוא ביבשה בארץ כבר מת אז ניהא וצ"ע כיון שהוא דבר שאינו שכיח כמעט במציאות ע"כ לא אאריך בזה. דרכ"ת שפ קס

²² שו"ע יו"ד רא כד

²³ ואע"ג שבאיסורים לח בלח בעי" ששים התם משום שהוא נותן טעם אך הכא שאינו ענין לטעם מהני רובא כמבואר ברשב"א בסוגייתינו.

²⁴ עיין שו"ת רבי עקיבא איגר מהדורא קמא סימן רכא מה שהקשה בנו של רע"א "תמה אני הרי כשנוטל נוטל מהתערובות לפי השבון, וכמ"ש הר"ש הביאו הב"י, א"כ בכל פעם שנותן לתוכו משקה פוחת בנמילת המים וא"כ יכול לעשות כן שלשים פעמים ויותר ועדיין ישאר רוב מים. ויכילנא להעמיד הדין כמ"ש בש"ע וליישבו, אלא דמסתפינן שלא יקובל בבי מדרשא דאאמ"ו נ"י והוא די"ל ע כיון דאפשר שיטול ממין א' מש"ה חיישינן אם יטול ב' פעמים דלמא נוטל כולו מים ולא ישאר רובא ומה דהקשתי דנתלי לקולא ולסמוך על שאני אומר י"ל כיון דרובא מים אין לסמוך על שאני אומר לפי השבון נוטל דאדרבא אמרי' כל דפריש מרובא פריש ונטל כולו מים" ועיי"ש רכב כה מה שהשיב לו.

²⁵ דעת הרמב"ם וכן הביא הב"י הרשב"ץ ש"כ"כ בשם הראב"ד (בבעלי הנפש שער המים א) וכ' אף על פי שהאחרונים הסכימו להכשיר מ"מ אין ראוי להכניס הראש בין המחלוקת ע"כ. ש"ך שם סג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL1l7K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כדעה ראשונה אין ראוי להכניס הראש בין המחלוקת²⁶. אולם במעין הנובע²⁷ אין לחשוש.

י"א²⁸ שכששואב ממי המקוה המים קרים כדי שיוכל להחם אותו ואח"כ מחזיר לתוכה מותר ואין בזה חשש נטל סאה ונתן סאה, כיון שאינו נותן ממקום אחר²⁹. וי"א³⁰ שרק בשעת הדחק יש לסמוך על זה. וי"א³¹ שאין להקל בזה כלל. וכן נהגו לעיקר.

מקוה שהתחתונה מליאה מים כשרים, ועליונה שטובלין בה היא מים שאובין, ועליונה מחוברת להתחתונה בנקב כשפוררת הנוד שברצפה המפסקת ביניהם, ופתוח הנקב

²⁶ וכי בלחם ס"ק ק"ט ושמלה ס"ק כ"ד דראוי להחמיר בן עיין שם ועיי' בשו"ת השיב משה חיו"ד סי' מ"ה במקוה כזה ששאבו ממנו כ"פ עד כי נהיתה נטל סאה ונתן סאה ויש לחוש כחומרת הפוסקים הנ"ל עכ"ז העלה להתיר בשעת הדחק כפסק המחבר בזה רק מה שאפשר יזהרו שלא לשאוב אחר הנתינה עיין שם וכן עיי' בשו"ת אהל אברהם (להג"מ אברהם שאג"ז), בן עיין בשו"ת חיים ביד הספרדי (להג"מ חיים פלאגי ז"ל) חיו"ד סי' מ"ט, שכשהוא טירחא גדולה והפסד מרובה אין להחמיר על זה.

²⁷ בב"י [עמוד רס"א ד"ה אבל] מבואר שטעמו של הרמב"ם [מקואות ד, ז] מפני מראית העין, שיאמרו שכולו הוא שאוב. ולפי זה נראה לענ"ד דמקוה שהוא מעיין הנובע ליכא חשש, שידוע שמעיין זה אין דרכו לפסוק. דגוול מרבבה שם. וכן מוכח בבעלי הנפש שם שביאר למה אין מים שאובים פוסלים וז"ל ומעמא דמלתא משום דכתיב מעין ומקוה מים יהיה טהור, אלמא דומיא דמעין הוא, ומעין אפילו בריבויא לא מיפסיל כדכתיבנא לעיל".

²⁸ בשו"ת שירי טהרה להגמ"ה ר"ק ז"ל תשו' מ"ה לסי' ר"א, אך אח"כ הניח זה בצ"ע, וכן בשו"ת אבני נזר (להג"ה צ"מ סאכאטשוב ז"ל) ח"ב מיו"ד סי' ע"ב שהעלה להקל, בשו"ת בית שלמה ח"ב מיו"ד סי' נ"ט
²⁹ דו"ל דכל דעת הפוסקים המחמירים הוא רק מפני מראית העין בנתן סאה ממקום אחר אבל כאן הרי מחזיר אותם כשהיו.

³⁰ עיין בבית שלמה בסי' ס"ב שכ' שיש מעלה למי המעיין במקוה גם בזה כיון דבמקוה של מי גשמים יש חשש נתן ונטל סאה היינו כד' הראב"ד והרמב"ם ובה צווחו כבר רבים וכן שלמים על שנהגו להקל ע"י שנוטלי' מים מהמקוה כדי לחממה עיין שם.

³¹ לפי"ד רבינו בדברי חיים בתשו' ח"א חו"מ סי' ל"ז דרק לשיטת הרמב"ם יוכל להיות דהטעם בזה משום מראית עין אבל לפי"ד הראב"ד נראה שהוא מדאורייתא ובלי טעם משום מראית העין ולפי"ז אין להקל אפי' בשעת הדחק וכמו שהעלה שם. וגם עיי' בספרו דברי חיים על הל' מקואות סעי' כ"ו בסופו שכ' שבדאי שחוששין לזה ועובדא ידענו שסיפר לי אאמור"ה הגה"ק זי"ע שבימי עלומיו הי' בק' פרעמישלא משובתי ש"ק [עם אביו הגה"ק זי"ע] והי' אז הרב מרא דאתרא שם הנאון המפורסם בעל שו"ת בית יצחק ז"ל (שהי' אח"כ אבד"ק לבוב) ועמד בעש"ק כמו שעה ויותר בבית המרחץ סמוך להמקוה להזהיר ולמנוע ולהרעיש שלא ילכו לשאוב מהמקוה בכדים של עץ לצורך הזיעה כדי שלא יהי' אח"כ שאלת נטל סאה ונתן סאה שהוסיפו קודם טבילת הנשים: וכן אנן בעניותן בשו"ת מנחת אלעזר חלק ה' (כת"י) סי' ע"ו בתשובה לק"ק קרעניצא לכבוד הרב וכו' מו"ה נטע שלמה שליססעל נ"י העליתי להחמיר בנתן סאה ונטל סאה וציינתי ג"כ לדברי רבינו הדברי חיים בתשו' הנ"ל דרכי תשובה שם קכח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תדיר, ו"א³² שמותר לסתום את הפתח שביניהם ולרוקן את העליונה כדי להחליף את המים וכ"ש כדי לחממם ולהחזירם לעליונה. וי"א³³ שאין להקל בזה, וכן נהגו.

ובימנו³⁴ חששו רוב הפוסקים לדעת האב"ד שפסול נתן סאה ונטל סאה במים שאובים ביותר מרובו הוא מדאורייתא, וחששו משום כך במה שנהגו למלאת מקוה על ידי "בור זריעה", כלומר שחופרים סמוך למקוה בור שבו מתאספים מי גשמים בשיעור ארבעים סאה לפחות ואחר כך מביאים מים דרך ברוז מימי העיר וזורעים אותם תוך בור זה ונכשרים בכך משאיבתן, וכשמתמלא בור הזריעה המים יוצאים דרך נקב שיש בכותל אל תוך המקוה, שלשיטת הראב"ד לא יועיל שהרי זה ממש נתן סאה – מי העיר ונטל סאה – המים שיוצאים לבור שבהכרח מתחסר מהארבעים הראשוניים.

וכן חששו בבור השקה לבד, שאם הוא פתוח מרובי הטבלים דכל פעם מגביהים את המים ייכנסו מהמקוה לאוצר ההשקה, ומוציאים מתוכו ומכניסים שאובים והרי זה נטל סאה ונתן סאה.

ולכן רבים נהגו לעשות בור זריעה, ובור השקה המכיל שמונים סאה ומחלקים בטבלת בטון את בור ההשקה לשתיים, ועושים נקב כשפופרת הנאד בחלקו העליון של בור ההשקה ונקב בטבלת הבטון וכך גם אם יהיה נ"ס ונ"ס מהנקב העליון הרי מ"מ מוכשר על ידי החיבור בנקב שבטבלת הבטון אל השני.

ו. במים ולא ביין במים ולא במזוג במים לרבות שאר מים וק"ו למי כיור

הולך ומדיחן במים³⁵ שנאמר והקרוב והכרעים ירחין במים, לא ביין ולא במזוג ולא בשאר משקין, וכל המימות כשרין. אפילו מי הכיור³⁶.

³² עיי' בשו"ת אמרי יושר ח"א סי' קנ"א ע"ד חשש הרב השואל מחמת נתן סאה ונטל סאה כיון שעליונה מחובר לתחתונה ע"י נקב כשפה"ג הוי כמקוה א' ועיי' ניקוי כמה פעמים לא נשאר בתחתונה מ"ס מקוה או י"ל דאף שמנוקב כשפה"ג אין המים מתערבין כלל כמו שרואין בחוש שאף שעליונה חמה התחתונה צוננת והעלה להתיר דאין בזה משום נתן סאה ונטל סאה בכה"ג וכ"כ בלחם ושמלה בזה ס"ק נ"ד דאין בזה כשמחובר כברוא משום נתן סאה ונטל סאה.

³³ שחששו לדעת הראב"ד שפסולו מן התורה

³⁴ שערי מקואות בשו"ע שם ובעמוד שנה – שנה

³⁵ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ו הלכה ו

³⁶ עיי' מל"מ שהקשה דבגמ' פסלינן מי כיור כיון דאיתא להו שם לווי, והרמב"ם השמיט ולא כתב פסול זה, ובאו"ש כתב ופלא, כיון דכל המימות כשרים, אטו גריעי מים שהיו בכיור, הלא לא שייך למעט משום שיש להם שם לווי, רק כמו דמיעט בפ' שמיני בתו"כ (פ"ה ה"א) מי תותים מי רמונים, שבתולדתן יש להם שם לווי, אבל כאן המים מעלמא אתו, רק שהיו מונחין בכיור, אטו משום זה נפקו מכלל מים, זה לא מצאנו בכל הש"ס, ואדרבא אמרו בסוכה (י"ג ע"א) והאי דקרו להו מרריתא דאנמא משום דמשתכחו באנמא, אף על גב דהוא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הַנִּתְּא לְמִשִּׁיחָא בְּדַף הַיּוּמִי

מסכת זבחים

דף כב:

ז. מי כיוור ... שאר מימות הן

כבר התבאר שכל המימות³⁷ כשרים לקידוש בין מים חיים בין מי מקוה.

ח. ערל ... מדברי יחזקאל בן בוזי למדנו כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבא אל מקדשי ... לחלל את ביתי

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף פא: – פג. ולעיל דף טו: שהערל הרי³⁸ הוא כבן נכר שנאמר³⁹ (יחזקאל מד פסוק ט) **כָּל בֶּן נֶכֶר עֶרְל לֵב וְעֶרְל בָּשָׂר לֹא יָבֹא אֶל מִקְדָּשִׁי, לְפִיכֵךְ עֶרְל⁴⁰ שֶׁעֲבַד הִילַל עֲבוּדָתוֹ וְלֹקָה כּוֹר שֶׁעֲבַד, אֲבָל אֵינּוּ חַיִּיב מִיתָה. וי"א שאינו לוקה⁴¹.**

טבעי, כש"כ כאן שהוא מקריי שנתהווה אחר כך בהמים שנתנו בכיור, ואיך יתכן למעטינהו ממים. ולכן נראה דתנא אמר דלא נאמר ילמד סתום מן המפורש, דכאן בקרבנות אשר בפתח אוהמ"ע כתיב (ויקרא א, יג) והקרב ירחץ במים, למד מן המפורש דבפ' תצוה (שמות ל, כ) בבואם אל אוהל מועד ירחצו מים, דהיינו מים שנתנוין בכיור, כן הכא הוי אמינא דרק במים של כיוור ירחץ הקרב כו', לזה אמר דכתיב במים שאין להם שם לווי, וכיון דתאמר דרחמנא קפיד רק על הנתונים בכיור יש להם שם לווי, כמו בסוטה מים קדושים, ולכן אמר הגמ' מאי קל וחומר למי כיוור, אי משום דקדישי, הלא ילפת מזה דמיקרו מים קדושים דלא קפיד רחמנא עלייהו, ועל כרחין דהכוונה דקו"ח דהמים הן מים חיים, והמעלה דראויין לנותנן לכיור, אבל מי כיוור בעצמן ודאי כשרים להדחת קרבים, דלא גריעי משאר מים, זה עומק הפשט למבין, וכן פירש רבינו, ופסק דכל מימות כשרים לכיור בהלכות ביאת המקדש פ"ה. וכן מפורש בדברי הימים ב' קפ' ד' מעשה העולה ידיחו בם, הרי דהדיחו במי כיוור, וברור. ודוק. וכעין זה באבהא"ז שם ועיין הר המוריה שם שכתב בדרך אחר ועשה מזה מחלוקת דתליא אי מי מקוה כשרים לכיור. עיי"ש וכעין זה במעשה רקח לדעת רבינו נראה דהוא מפרש מ"ש שם תנאי היא וכו' דקאי גם ההיא דר' ישמעאל דאמר מי מעיין הם ס"ל דמי כיוור הוו מים חיים והו"ל שם לווי וחכמים שאמרו שאר מימות הם ס"ל דמי כיוור אין להם שם לווי וכפשטא דדרשא של התורה כהנים דלא מפיק אלא יין ומוג ומרבה מבמים כל שאר מימות ודו"ק. ועיין מרכה"מ שם.

³⁷ רמב"ם שם הלכה יב

³⁸ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ו הלכה ה

³⁹ ואין זה מצוה דדברי קבלה דוודאי מן התורה נצטוו על זה בהלכה למשה מסיני, אלא דאתי יחזקאל ואסמכה אקרא (זבחים יח, ב). ערוך השולחן העתיד הלכות ביאת מקדש סימן מה סעיף ב

⁴⁰ תוס' ד"ה ערל וכו' ובתנינה ד' ב' ד"ה אדרבה יש וכו' ב' דיעות לרש"י מיירי בערל שמתו אחיו מחמת מילה ולר"ת מיירי במומר לערלות יעו"ש

⁴¹ פירש"י והיינו אוהרה מדברי קבלה בעלמא ומלקות אין בזה כיון דליכא לאו מפורש בתורה, ועל לאו דדברי קבלה אין לוקין אף על גב דהוא דין תורה, וכ"כ רש"י בס"פ הנשרפין ע"ש ורבינו שכתב שלוקה טעמו מדאמרינן בפ"ב דזבחים עד דאתא יחזקאל מנא לן ואסיקנא גמרא גמירי לה ואתא יחזקאל ואסמכה אקרא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

מהו ערל, שלא נימול כלל, אפילו הוא אנוס כגון שמתו אחיו מחמת מילה מ"מ כיון שהוא ערל מחלל עבודה. ומל ולא פגע הוי כערל. ואם נימול כראוי ואח"כ נמשכה ערלתו, נראה דמותר לעבוד⁴².

ט. יכול בן נכר ממש תלמוד לומר ערל לב אם כן מה תלמוד לומר בן נכר שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים

כל כהן⁴³ שעבד ע"י⁴⁴ בין במזיד בין בשוגג אף על פי שחזר בתשובה גמורה ה"ז לא ישמש במקדש לעולם שנאמר (יחזקאל מד פסוק יג) ולא יגשו אלי לכהן לי, אחד העובד אותה בשירות כגון שנעשה כומר לע"ז או המשתחוה לה או המורה בה וקבלה עליו באלוה הרי זה פסול לעולם, עבר והקריב אין קרבנו ריה ניהוה⁴⁵ אף על פי שהיה שוגג בעת ששרת או שהשתחוה או שהורה.

י. טמא פסול

וכיון דנמרא נמירי לה דלא יבא לשרת כי לקי לא משום אזהרה דרבני קבלה לקי אלא משום אזהרה דנמרא ועכ"ז רצה רבינו שיהא נרמז בתורה קצת ולפיכך כתב שהוא כור. כס"מ שם כמו בתרומה ביבמות (עב, א). ואין לומר דקדשים חמירא, שהרי שנינו שם: משוך ונולד כשהוא מהול הרי אלו אוכלים, אנדרונינוס אוכל בתרומה ואינו אוכל בקדשים ע"ש, ומדלא קתני במשוך דאינו אוכל בקדשים ש"מ דאוכל בקדשים, וכיון דאוכל יכול לעבוד. ולא דמי לבעל מום שאוכל ואינו עובד, דשם מומו גרמה ליה אבל זה המשוך אם מפני העבירה אסרינן ליה לעבוד פשיטא שנאסור עליו את האכילה, אמנם לפי מה שאומר רב הונא שם דמשוך אסור בתרומה מדרבנן כ"ש דאסור בקדשים, ערוה"ש שם ד

⁴³ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ט הלכה יג.

⁴⁴ מתוד"ה משום משמע דערל לב היינו הא דאיתא במנחות קמ"ץ כהן שעבד ע"ז ועיין פסחים צו. שכן נכר האמור בתורה האסור בקרבן פסח זהו בן ישראל שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים, שעובד אל נכר. עיין רמב"ם קרבן פסח פ"ט ה"ז חינוך מצוה יג. ועיין ערוה"ש שם ה – ו שכתב ומהו בן נכר, שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים (זבחים כב, ב), וזהו ערל לב. ולא נתבאר במה נתנכרו מעשיו, אם בעבירה אחת אם בכמה עברות אם בפורך עול, ומקרא דיהזקאל משמע מי שהוא עובד אלילים, שהרי מפני זה הרחיק הקדוש ברוך הוא הכהנים שעבדו בבמות בימי המלכים הרשעים והקריב מזרע צדוק בעבור שהם לא ניתעו אחרי גילוליהם כמפורש בקרא דיהזקאל שהבאנו. ולכן נלע"ד דכהן שעבד אלילים או הוא מחלל שבתות בפרהסיא דדינו כעכו"ם פסול לעבודה, וכן אם הוא מין או אפיקורס או שאינו מאמין בתורה שבעל פה, או שפרוץ ברוב עברות של תורה אפילו לתיאבון מקרי שנתנכרו מעשיו. אבל אם עובר עבירה לתאוותו לא נפסל לעבודה.

⁴⁵ נראה דהא דמחלל עבודה נפקא לן מדכתיב בהביאכם את בני נכר ערלי לב וערלי בשר להיות במקדש לחללו את בתי כדאמרינן בפ' כל הזבחים דף כ"ב ע"ב עוד נראה לכאורה דכי היכי דבערל בשר כתב רבינו בפ"ו הלכה ח' דלוקה אם עבד ה"נ בערל לב דהיינו עובד ע"ז דבחד קרא כתיבי אלא שלא ראיתי לרבינו שכתב כן בפירושו. שמחת עולם לרבי חיים שבתי לאנו שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף פא: – פג. ולעיל דף טו. שכהן טמא⁴⁶ בין טמא מת בין טמא שריץ⁴⁷ שעבד בעבודה מעבודת המקדש⁴⁸ חילל עבודתו ובאזהרה הוא וחייב מלקות.

יא. מתכפרין טמא מת אין טמא שריץ לא

כבר התבאר במסכת פסחים דף עז. ולעיל דף טז: שכל קרבנות הציבור דוחין⁴⁹ את הטומאה. שהתורה הזהירה לשמור להקריב קרבן התמיד (במדבר כח פסוק ב) להקריב לי במועדו כשם שבמועדו אפילו בשבת כמו כן במועדו אפילו בטומאה שלא יעכב שום דבר בעולם, וגם הטומאה אינה מעכבת.

וכן בפסח⁵⁰ כשם שבמועדו אפילו בשבת כמו כן במועדו אפילו בטומאה⁵¹.

והכלל הוא כל שזמנו קבוע דוחה את השבת ואת הטומאה⁵², כדי שיתכפרו הציבור ביום הקבוע לאותו קרבן⁵³. וכל שאין זמנו קבוע אינו דוחה⁵⁴.

⁴⁶ רמב"ם ביאת המקדש פ"ד ה"א ועיין מנחת חינוך רסה אות ג

⁴⁷ ליקומי הלכות זבחים כב ע"ב יד ע"א בדפויי) בתורת הקדשים אות ט ובזבח תודה ד"ה ונקטינן ואם כבר טבל וצריך רק הערב שמש בשביל ליטוהר חייב משום לאו דלא יחללו ל"ת עו

⁴⁸ וה"ה בבמה גדולה עיין ברדב"ז שם

⁴⁹ ערוך השולחן העתיד הלכות ביאת מקדש סימן מ

⁵⁰ וגם פסח מקרי קרבן ציבור כיון דאתי בכנופיה של כל ישראל אף על גב שכל אחד מקריב לעצמו.

⁵¹ שאר קרבנות ציבור מניין, שנאמר: אלה תעשו לד' במועדיכם, עומר ושתי הלחם והקריבים עמהן, שאינם כתובים שם בבפנחס, ת"ל: וידבר משה וגו', וזה כתיב באמור דשם כתיבי העומר והשתי הלחם והרמב"ם בפ"ד מביאת מקדש דין טז כתב: ומניין שטומאת מת דחוייה בציבור, שנאמר: ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם, כך למדו מפי השמועה שאנשים יחידים הם שידחו לפסח שני אם היו טמאים אבל ציבור שהיו טמאי מת אינן נדחין אלא הטומאה תדחה ויעשו פסח בטומאה. וה"ה לכל קרבן שקבוע לו זמן כפסח שהוא דוחה את הטומאה, עכ"ל. ותמיהני למה לא הביא דרשא דגמ': איש איש וגו' וכמ"ש, ודרשא זו של הרמב"ם לא מצאתיה לא בש"ס ולא בספרי ערוה"ש שם יג

⁵² אע"ג שהוא קרבן יחיד כגון פר של יזה"ב של כה"ג דהוא קרבן יחיד וכן חביתי כה"ג וכן הפסח שכל אחד מביא לעצמו ודוחין שבת וטומאה.

⁵³ שו"ת הרדב"ז (ללשונות הרמב"ם) הלכות ביאת המקדש פרק ד הלכה יא

⁵⁴ שהרי פר העלם דבר של ציבור ושעירי עכו"ם שהן קרבנות ציבור ואין דוחים את השבת ואת הטומאה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כל⁵⁵ קרבן ציבור הקרב בטומאה אינו נאכל בטומאה אם יש בקרבן זה גם אכילת הכהנים, כמו העומר ושתי הלחם ולחם הפנים וכבשי עזרת עם הלחם ושעירי ראשי חדשים ושל כל הרגלים הבאים לחטאת והבשר נאכל לכהנים, אלא מקטירין ממנו דברים הראויים להקטרה והשאר הראוי לאכילה נשרף כשאר קדשים שנטמאו, דכי התירה התורה להקריב בטומאה אבל לא לאכול בטומאה.

ואם הכהנים טמאים והקרבן טהור וכגון ששחטו זר וזרקו הטמאים דמו והקריבו אמוריו, אף על פי שהטמאים מקריבין אותו אין חולקין עם כהנים בעלי מומין הטהורין לאכול לערב מפני שאינם ראויים לאכילה⁵⁶.

פסח⁵⁷ שהקריבוהו בטומאה הרי זה נאכל בטומאה, שמתחילתו לא בא אלא לאכילה, ולהלן דף עה: יבואר שאינו נאכל לכל טמא אלא לטמאי מת שנדחת להם הטומאה הזאת ולכיוצא בהן מטמאי מנע טומאות, אבל הטמאים שהטומאה יוצאה עליהן מנופן, כגון זבים וזבות נדות ויולדות ומצורעים לא יאכלו ממנו ואם אכלו פטורין.

קיי"ל שטומאה דחוייה בציבור⁵⁸. כלומר שהטומאה לא הותרה בציבור אלא באיסורה עומדת ודחוייה היא עתה מפני הדחק, ואין דוחין כל דבר הנדחה אלא במקום שאי אפשר ומפני זה צריכה ציץ לרצות עליה.

ולפיכך נטמאו כל הכהנים בבית האב שזמנו עתה מחזרים אחר כהן טהור מבית אב אחר, ואם נטמאו כל בתי האב שמשמרה שעתה שבוע הקרבתה בכל המשמר מחזרים אחר כהן של משמר אחר, שכיון שדחוייה היא ובקושי הותרה, יש לחפש אחר כהן טהור בכל מה שנוכל⁵⁹.

וזה שקרבן ציבור דוחה את הטומאה, אינו אלא בטומאת מת בלבד ולא בשארי טומאות, ודבר זה הוא גזירת התורה דכתיב בקרבן פסח איש איש

⁵⁵ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ד הלכה יא

⁵⁶ זכותא דאברהם בביאור דעת הרמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק י הלכה כג

⁵⁷ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ז הלכה ח

⁵⁸ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ד הלכה יד

⁵⁹ הרמב"ם בפ"ד דין יד ערוה"ש שם ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

כי יהיה טמא לנפש, ודרשינן לעיל סו: איש נדחה לפסח שני ואין הציבור נדחין לפסח שני אלא עושין בטומא, הרי דרק בטומאת מת עושין בטומאה, וה"ה לכל קרבנות הציבור שזמנן קבוע כפסח.

וכן השבת דחוייה אצל הקרבנות ולא הותרה⁶⁰.

יב. שוחטין וזורקין על טמא שרץ

טמא שרץ⁶¹ וכיוצא בו, והערל משלחין את קרבנותיהם ומקריבין עליהן. אבל טמא מת אין מקריבין עליו קרבן כלל עד שיטהר.

אולם זהו בכל הקרבנות חוץ מקרבן פסח שכבר התבאר במסכת פסחים דף ע: שגזירת הכתוב⁶² שטמא כל זמן שלא טבל אסור לשחוט עליו קרבן פסח, ואם שחט וזרק שחיטתו פסולה אינו מועיל⁶³, הנוגע⁶⁴ בגבלה ושרץ וכיוצא בהן ביום ארבעה עשר אין שוחטים עליו קודם שטבל, ולפיכך חייב לטבול ושוחטין עליו אחר שיטבול, ולערב כשיעריב שמשו אוכל את הפסח כנזכר. ואם לא טבל ולכן לא הקריבו עליו הרי הוא כמבטל הפסח במזיד, לפיכך אם לא עשה את השני אפילו בשגגה חייב כרת.

וכן הדין בזב בעל שתי ראיות ביום השביעי ושומרת יום ביום השני או השלישי שקודם שטבלו אין שוחטים עליהם, ולפיכך חייבים הם לטבול.

ואי זהו טמא שנדחה לפסח שני, כל מי שאינו יכול לאכול את הפסח בלילי חמשה עשר בניסן מפני טומאתו גם לאחר טבילה כגון זבים וזבות נדות וילדות ובוועלי נדות בתוך ימי ספירתם. אבל

יג. שנטמאו בעלים בשרץ משלחין קרבנותיהן ... שננטמאו בעלים במת שאין משלחין קרבנותיהן

⁶⁰ ערוה"ש שם סעי' ה

⁶¹ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ב הלכה יב

⁶² ערוך השולחן העתיד שם סעיף ג

⁶³ מוכח מדברי הראב"ד שם ומסתבר שגם הרמב"ם יודה, לקומי הלכות שן בתורת הקדשים פ

⁶⁴ רמב"ם שם הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

עוד התבאר במסכת פסחים שם שזב⁶⁵ שראה שתי ראיות וספר שבעה ימים וטבל בשביעי שוחטין עליו והוא אוכל לערב, ואף על פי דבערב פסח עדיין טמא הוא ואינו יכול ליכנס למקדש לשחוט הפסח, הרי יכולין לשחוט עליו דקיי"ל ערל וטמא משלחין קרבנותיהן⁶⁶. ובשתי ראיות מכיון שטובל והעריב שמשו בשביעי הוא טהור והרי יכול לאכול הפסח.

ואם ראה זב אחר שנזרק הדם, על אף שסותר את השבעה הרי זה פטור מלעשות פסח שני.

וכן שומרת יום כנגד יום, כלומר אשה שראתה דם ממקורה בתוך אחד עשר יום של ימי זיבה⁶⁷, שטובלת בשני שלה שהוא יום השימור שוחטין עליה והיא אוכלת לערב דכשטובלת והעריב שמשו היא טהורה. אם ראתה שני ימים שוחטין עליה בשלישי, ואוכלת לערב.

ואם ראתה דם אחר שנזרק דם הפסח, אע"ג שסותר את יום השימור פטורה מלעשות פסח שני.

כל הנזכר דוקא אם טבלו, אך אם לא טבלו אין שוחטין עליהם כדלעיל.

וכן מחוסרי כפורים⁶⁸ שחל יום הבאת קרבנותיהן בארבעה עשר, שוחטין עליהן ומקריבין קרבנותיהן בארבעה עשר בניסן, לכתחילה קודם שחיטת הפסח, ובדיעבד או שהיה ריבוי קרבנות אחר שחיטתו⁶⁹, ואוכלין פסחיהן לערב, ואין שוחטין עליהן אם לא הביאו קרבנותיהן עד שימסרו קרבנותיהן ביד בית דין, שמא יפשעו ולא יקריבו אותם.

ולפיכך זב שראה שלש שצריך לספור ז' נקיים, ולהביא קרבן זב, אין שוחטין בשביעי שהרי אינו יכול לערב כיון שלא הביא קרבנו אבל שוחטין עליו בשמיני שלו כנזכר.

⁶⁵ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ו הלכה ג

⁶⁶ ערוך השולחן העתיד הלכות קרבן פסח סימן קפט סעיף א

⁶⁷ שמתחילים שבעה ימים אחר תחילת המחזור שלה ומסתיימים שמונה ימים אח"כ. ואינה נדה כיון שהוא בזמן שאינה ראויה להיות נדה ודינה לשמור את היום הבא לאחר ראייתה בטהרה ואם לא תראה בו טהורה לערב ואם תראה בו תשמור את היום השלישי ואם לא תראה בו טהורה לערב ואם תראה בו הרי היא זבה גדולה הצריכה שבעה נקיים והקרבת קרבן זבה.

⁶⁸ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ו הלכה ד

⁶⁹ דהא מצוה להקריב כל הקרבנות קודם תמיד של בין הערביים רק בדיעבד אתי עשה דפסח שיש בו כרת ודחי עשה דהשלמה. לקומי הלכות כא: בזבת תודה ד"ה שוחטין ובתורת הקדשים צ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

וכן טבול יום, כלומר טמא שרץ או נבילה שטבל, שוחטין עליו אע"ג שעדיין טמא הוא ואוכל בערב, כנזכר לגבי זב וזבה.

י"א שטמא מת דינו שונה משאר טמאים הנזכרים⁷⁰, שאם חל שביעי שלו להיות בארבעה עשר אף על פי שטבל והוזה עליו שהרי הוא טבול יום וראוי לאכול קדשים לערב, מכל מקום אין שוחטין עליו אלא נדחה לפסח שני, שנאמר ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא, מפני השמועה למדו ששביעי שלהן היה, ועל זה שאלו אם ישחט עליהן והם יאכלו לערב, ופירש להן שאין שוחטין עליהן, במה דברים אמורים בשנטמא בטומאות מן המת שהנזיר מגלה עליהן, אבל אם היה טמא בשאר טומאות מן המת שאין הנזיר מגלה עליהן, שוחטין עליו בשביעי שלו אחר שיטבול ויזה עליו וכשיעריב שמשו אוכל פסחו. וי"א⁷¹ שגם בטמא מת דינו כטבול יום לעיל שאם טבל שוחטין עליו ואוכל לערב, ואם לא מחייבים אותו לטבול.

⁷⁰ רמב"ם שם הלכה ב

⁷¹ רש"י ותוס' והראב"ד שם. ומה שנדחו בימי משה לפסח שני אע"ג שהיה להם לטבול ולמה לא אמר להם משה לטבול, תרצו התוס' דבאמת כן הוא אך בשעה ששאלו לא טבלו עדיין ואמר להם משה אם לא טבלו היום תדחו לפסח שני. ועדיין אינו מובן דאיך יאמר להם נגד הדין שהרי ע"פ דין מחוייבים לטבול, וזהו ברייתא ערוכה בפסחים (סז, ב): יכול לא יהא ענוש כרת אלא שהיה טהור ושלא היה בדרך רחוקה, ערל וטמא שרץ ושאר כל הטמאים מניין, ת"ל והאיש. וצ"ל דבאמת כך השיב להם משה שאתם חייבים לטבול דאם לא טבלו תדחו לפסח שני. והראב"ד מתרץ ששחטו וזרקו עליהם קודם טבילה והזייה סברו שיעלה להן ולא שאלו אלא אחר זמן שחיטה ונדחו והכתוב מעיד כן שאמרו אנחנו טמאים לנפש אדם ואם לאחר טבילה והזייה מאי טומאה הויא בהו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

